

Middelen gebruik en misbruik door mensen met een verstandelijke handicap

Gepubliceerd: 17-07-2009 Laatst bijgewerkt: 04-05-2024

Doelen van dit onderzoek zijn de volgende: 1. het vaststellen van klinimetrische gegevens (validiteit, reproduceerbaarheid, betrouwbaarheid) van de NISPA SUMID Questionnaire naar middelengebruik bij mensen met een VB. 2. het vaststellen van de...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON33047

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

SumID

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

middelengebruik, verslaving

Aandoening

gebruik van psychoactieve stoffen

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Tactus (Deventer)

Overige ondersteuning: ZonMW, Tactus verslavingszorg; AveleijnSDT

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: Biomarkers, Middelengebruik, Risicofactoren, Verstandelijke_Handicap

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Validatie studie

- Validiteit van de SUMID Self Report en Collateral Report Questionnaire:

sensitiviteit en specificiteit voor het vaststellen van gebruik van alle middelen (tabak, cannabis, alcohol, cocaine) afzonderlijk gedurende 2 referentieperiodes (afgelopen maand en recent gebruik), ten opzichte van de gouden standaard van biomarkers (BAC, haaranalyse, urineanalyse, pleisteranalyse). Convergente validiteit tussen Self Report en Collateral Report wordt vastgesteld middels chi-kwadraat testen. Test-retest betrouwbaarheid wordt uitgedrukt in kappa's. Interne consistentie voor de secties betreffende kennis van en attitude ten opzichte van middelengebruik en de sectie betreffende consequenties van gebruik en motivatie tot veranderen worden vastgesteld (Cronbach alfa streefwaarde tenminste 0.8). Voor dichotome items wordt de Kuder-richardson-20 coefficient berekend. Teneinde construct validiteit van kennis-, attitude en consequentie schalen vast te stellen wordt een factor analyse verricht.

- Relaties tussen kennis, attitude en consequentieschalen en gebruik worden vastgesteld door multiple logistische regressie. Sociodemografische risicofactoren worden geïdentificeerd door sociodemografische verschillen tussen gebruikers en niet gebruikers te vergelijken middels multivariate

analyse.

ROC curves kunnen een optimale cut-off waarde voor kennis, attitude en consequentie score vaststellen, teneinde te differentieren tussen problematisch gebruikers, gebruikers en niet-gebruikers. Pearson correlaties worden gebruikt om relaties tussen kennis, attitude en consequentie schalen vast te stellen. ANOVA en GLM worden gebruikt teneinde te testen of kennis, attitude en consequentie gemiddelden variëren voor verschillende subgroepen, bijvoorbeeld ingedeeld op woon/of werk zorg arrangement, gender of leeftijdsgroep.

Prevalentie

Populatie prevalentie van middelengebruik wordt vanuit NISPA SUMID Self Report en Collateral Report lijsten berekend. Data worden gepresenteerd in frequency tabellen en descriptieve statistiek. Sociodemografische karakteristieken van non-responders worden vergeleken met responders.

Secundaire uitkomstmaten

nvt

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Ongeveer 6-8% van de bevolking is licht verstandelijk gehandicapt of zwakbegaafd (verder te noemen: verstandelijk beperkt: VB) gedefinieerd als een IQ onder de 80 en een significante beperking van het adaptieve en/of sociale functioneren. Personen met VB hebben mogelijk een verhoogd risico op psychopathologie en middelenmisbruik, in het bijzonder alcohol en cannabis. Verder zijn zij extra kwetsbaar voor de negatieve consequenties van middelengebruik, zoals somatische, psychologische en sociale complicaties. Middelengebruik en misbruik in deze groep (Substance Use and Misuse in

Intellectual Disability, SUMID) lijkt, mogelijk mede door de vermaatschappelijking en extramuralisatie van de VB zorg, de afgelopen jaren toegenomen te zijn. Zorgverleners ondervinden problemen bij het diagnosticeren en behandelen middelenproblematiek in deze groep. Gebrek aan gegevens over de omvang, en demografische, sociale, cognitieve en psychopathologische determinanten van SUMID zijn hier mede debet aan. Verder ontbreekt het aan valide en bruikbare instrumenten voor screening en diagnostiek van SUMID, en aan effectieve interventies. Informatie over middelengebruik verkregen door anamnestiche gegevens is minder betrouwbaar bij mensen met een VB dan bij mensen zonder VB.

Doel van het onderzoek

Doelen van dit onderzoek zijn de volgende:

1. het vaststellen van klinimetrische gegevens (validiteit, reproduceerbaarheid, betrouwbaarheid) van de NISPA SUMID Questionnaire naar middelengebruik bij mensen met een VB
2. het vaststellen van de prevalentie van gebruik van alcohol, tabak, cannabis en cocaine in een populatie van Nederlands cliënten met een verstandelijke beperking
3. het identificeren van sociaal-demografische determinanten van risico's op middelengerelateerde problemen in deze populatie
4. het verkrijgen van inzicht in kennis van, attitude ten opzichte van en gevolgen van middelengebruik bij personen met een VB, alsmede de relatie tussen deze factoren en daadwerkelijk gebruik
5. het identificeren van de populatie at risk for middelengebruik

Onderzoeksopzet

Dit onderzoek naar SUMID omvat twee delen:

1. Validatie van de NISPA Questionnaire naar SUMID, gebruik makend van biomarkers als gouden standaard voor recent (urine-analyse) en minder recent (haar- of pleisteranalyse) gebruik in een subpopulatie met hoog risico op gebruik
2. Populatiestudie met de NISPA vragenlijst met een cross sectionele multistage clustered sampling survey van de Nederlandse populatie mensen met een VB die zorg ontvangt van organisaties verenigd in de VGN (Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland).

Inschatting van belasting en risico

De belasting voor proefpersonen die meedoen aan deze studie kan als zeer gering

worden beschouwd:

- het meten van alcohol in uitademingslucht middels een blaasapparaatje
- een sessie met een research assistent om de vragenlijst in te laten vullen
- het verstrekken van een urine en haar (en/of pleister) monster (alleen voor de validatiestudie)

Contactpersonen

Publiek

Tactus (Deventer)

Institutenweg 1
7521 PH Enschede
Nederland

Wetenschappelijk

Tactus (Deventer)

Institutenweg 1
7521 PH Enschede
Nederland

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- Volwassenen (18 jaar en ouder) die zorg ontvangen van een van de bij Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland aangesloten organisaties. Het gaat hierbij om diverse vormen van zorg, zoals begeleid zelfstandig, beschermd wonen, intramuraal wonen, beschermd werken en ambulante hulp.
- Die zelf bereid zijn om en toestemming geven om te participeren, en waarvan een (wettelijk) vertegenwoordiger (wettelijk vertegenwoordiger, indien niet aanwezig: contactpersoon uit familie, persoonlijk begeleider) ook toestemming geeft.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Jonger dan 18 jaar
- geen (aanwijzingen voor) verstandelijke handicap (IQ boven 80 of opleidingsniveau dat normaal IQ impliceert). (Sommige clienten van het VGN netwerk ontvangen zorg op andere grondslag dan verstandelijke beperking (bijvoorbeeld wegens autisme zonder verstandelijke beperking), deze clienten worden geexcludeerd)
- geen instemming om te participeren (van client of vertegenwoordiger)
- ernstige beperkingen die participatie verhinderen (IQ onder 50, ernstige gezondheidsproblemen, ernstige taal- of communicatiebarrières)

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Diagnostiek

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 01-09-2009

Aantal proefpersonen: 1000

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 17-07-2009

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: METC Twente (Enschede)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL27716.044.09